

3/2012

KOMPOSITIO

Suomen Säveltäjät ry:n jäsenlehti

Heinäkuu 2012

KOMPOSITIO 3/2012

Suomen Säveltäjät ry:n jäsenlehti

Julkaisija

Suomen Säveltäjät ry
Runeberginkatu 15 A 11
00100 Helsinki
www.composers.fi
Puh. 09 - 44 55 89
Fax 09 - 44 01 81

Päätoimittaja

Annu Mikkonen
annu.mikkonen@composers.fi
Puh. 09 - 44 55 89

Suomen Säveltäjät ry:n johtokunta

Tapio Tuomela (puheenjohtaja)
Antti Auvinen (varapuheenjohtaja)
Veli-Matti Puumala
Harri Suilamo
Johan Tallgren
Riikka Talvitie
Olli Virtaperko

Taitto

Kanava.to
susanna@kanava.to

Kansikuva

Tammikoto ja taivasikkuna.
KUVA: SUSANNA RAUNIO.

Sisällys

- 02 Pääkirjoitus
- 03 Modernin mesenaatit
- 07 Bartókin kvartetot
- 11 A Never Ending Story?
- 12 Mikael Jungner ja Tero Ojanperä
Teoston hallituksen
neuvonantajiksi
- 12 Ahti Vänntisestä Suomen
Musiikkineuvoston uusi
puheenjohtaja
- 13 Esek ja Luses yhdistyvät
Musiikin edistämissäätiöksi
- 13 ISCM 2013 – valinnat
- 13 Pohjoismaiset Musiikkipäivät
- 14 New Music: New Audiences
- 14 Musamaraton
- 16 Kantaesityksiä
- 18 Voices, Spaces, Senses
- 18 Uusi levy
- 19 Residenssit

ISSN 1799-8433
ISSN 1799-8441 (pdf)

KOLMIO-HANKE – UUSIA POLKUJA SÄVELTÄJÄLLE?

Vuosisatojen ajan säveltäjät ovat työllistyneet myös muissa kuin säveltäjän tehtävissä. Monet ovat olleet esiintyviä muusikoita, kapellimestareita, opettajia, orkesteri-intendenttejä, tai toimineet erilaisissa hallinnollisissa tehtävissä. Viime vuosikymmenet, jolloin moni säveltäjä on ”vain” säveltänyt, muodostavat varsin lyhyen aikajakson ammatin historiassa.

Säveltäjien ammattikunta ei koskaan ole ollut kovin suuri eikä se ole sitä edelleenkaan. Kuitenkin säveltäjien määrä on suuri ottaen huomioon nykymusiikin ”markkinaosuuden” musiikin kentässä. Kun vielä kilpailu historiallisen klassisen musiikin kanssa on ankaraa, valitettavan harvalla on mahdollisuus ansaita toimeentulonsa pelkällä sävellystyöllä.

Vuonna 1996 Suomen Säveltäjät ry:ssä oli jäseniä 108. Toukokuun 2012 lopulla jäseniä oli 186. Yhdistyksen jäsenmäärä kuvaa melko hyvin ammattikunnan edustajien määrän kehitystä, koska kautta aikojen valtaosa suomalaisista ja Suomessa asuvista säveltäjien ammatin harjoittajista on ollut yhdistyksen jäseniä. Kuten hyvin tiedetään, jäsenmäärän kehitys ei kuvaa nykymusiikin esitysten määrän kehitystä. Suomalaista nykymusiikkia esitetään ja tilataan kyllä, mutta esitykset, tilaukset eivätkä apurahat ole puolessatoista vuosikymmenessä lisääntyneet läheskään samassa tahdissa kuin säveltäjien määrä.

Lisääntyvä tekijämäärä entisillä resursseilla tarkoittaa myös kiristyvää kilpailua toimeentulosta. Säveltäjien on jatkossa pyrittävä jälleen löytämään säveltämisen ohella muitakin keinoja hankkia itselleen riittävä toimeentulo. Yhdistyksen eräs tehtävä on edistää suomalaisen musiikin esittämistä, mutta yhdistys on mukana myös hankkeissa, joilla pyritään kohentamaan säveltäjien taloudellista tilannetta etsimällä uusia keinoja työllistystä.

Eräs tällainen hanke on Euroopan sosiaalirahaston tuella käynnistetty Kolmio-hanke. Tämän hankkeen tarkoitus on yhteistyössä kuvataiteilijoiden ja kulttuurituottajien kanssa löytää keinoja tuottaa hyvinvointipalveluja kunnille, valtiolle ja yksityisillekin laitoksille. **Riikka Talvitie** ja **Merja Isotalo** esittelivät projektia varsin monipuolisesti edellisessä *Komposition* numerossa.

Kolmio-hankkeen alkajaisiksi järjestettiin toukokuussa projektia valottava seminaarituloisuus Taidehallissa. Paikalla oli lukuisia kuvataiteilijoita ja kulttuurituottajia, mutta vain puoli kourallista säveltäjiä, hyvä puoli kourallinen kuitenkin. Hankkeen toteuttamista varten käynnistettiin tämän jälkeen rekrytointi, jolla haettiin palkattavaksi säveltäjiä, kuvataiteilijoita ja kulttuurituottajia kullekin projektin osahankkeelle. Hakemuksissa pyydettiin ehdotuksia näiden erilaisten osahankkeiden toteuttamistavoiksi.

Kuvataiteilijoilta tuli haun tuloksena suuri määrä erinomaisia ideoita ja hanke-ehdotuksia. Kulttuurituottajiltakin saatiin useita varsin hyviä hakemuksia, mutta säveltäjiltä todella surullisen vähän. Joissakin säveltäjien hakemuksissa ei ollut liioin täysin ymmärretty hankkeen luonnetta, jolloin ehdotukset eivät ole toteuttavissa tämän projektin puitteissa. Toteuttamiskelpoisten hakemusten määrä oli niin vähäinen, että vaikka ne kaikki hyväksyttäisiin, ei kaikkia Kolmio-hankkeeseen suunniteltuja projekteja saataisi toivotunlaisilla työryhmillä (säveltäjä – kuvataiteilija – kulttuurituottaja) hoidetuksi. Nyt joudutaankin miettimään, miten ongelma ratkaistaan. On tärkeää, että raivataan uusia polkuja. Toivottavasti niille myös löytyy kulkijoita.

Annu Mikkonen

Kare Eskola

MODERNIN MESENAATIT

MODEROIJAN SANAT

Tampere Biennalen yhteydessä järjestetyssä seminaarissa puhuttiin rahasta. Ei sen puutteesta kuten yleensä, vaan siitä mistä rahaa saa, mieluiten vastikkeetta ja selkään-taputtelun kera. Puhuttiin siis mesenaateista, joten ei ihme, että paikalle Tampere-taloon oli hankkiutunut keskimääräistä pakkoseminaria kattavampi valikoima säveltäjiä ja vielä heitäkin epämääräisempiä musiikki-ihmisiä.

Mutta eihän seminaarissa koskaan anneta valmiita reseptejä. Jos historian dosentti TEEMU KESKISARJA, Taiteen keskustoimikunnan tutkija PAULA KARHUNEN ja Pro Musica -säätiön puheenjohtaja LIISA KYLMÄNEN tietäisivät, miten hankkia paljon rahaa, he ehkä eivät olisi tulleet alustamaan. Toisaalta – Sam Huberin säätiön puuhamies, muusikko SAM HUBER tietää, mutta tuli silti, mikä oli hänelle kunniaksi.

Ehkä parhaat valmiit vastaukset olisi tarjonnut Tampere Biennalen taiteellinen johtaja OLLI VIRTAPERKO. Hän oli omine nokkineen hankkinut Biennalelle mesenaatit seitsemään sävellystilaukseen. Mutta Virtaperkolla istui yleisön joukossa ja myhäili tyytyväisenä – syystäkin.

Sana *mesenaatti* tulee keisari AUGUSTUKSEN neuvonantajalta nimeltä GAIUS MAECENAS. Hän oli rikas ja piti runoudesta, mutta tiesi olevansa runoilijana keskinkertainen. Niinpä hän tuki oman aikansa avantgardisteja VERGILIUSTA ja HORATIUSTA. Horatiukselle Maecenas antoi täyden ylöspidon sekä viehättävän kartanon, jossa sopi harjoittaa runoutta.

Kunnia Vergiliuksen ja Horatiuksen runoudesta kuuluu yksinomaan runoilijoille itselleen, mutta Gaius Maecenasin nimi jäi elämään eponyyminä. Hän toden totta jätti nimensä historiaan, kuten mesenaatin kuuluu.

Kyllä Nyky-Suomessakin taiteilijoille on tarjolla ylöspitoa, jopa kartanoita, mutta meidän anteliaat ja sivistyneet

taiteensuosijamme ovat kasvottomia. Mesenointi on delegoitu instituutioille. Teosto, Luses, Esek, Taiteen keskustoimikunta, Sibelius-rahasto ja Madetoja-säätiö tulevat ensimmäisinä mieleen. Näiden mesenaattien kanssa käydään tarkoin säädelyä keskustelua kirje-kuorien ja lomakkeiden välityksellä, ja vuoropuhelua sävyttävät deadline-ahdistus ja vatsaa puristava jännitys.

Henkilökohtainen tuki, se AXEL CARPELANIN ja JEAN SIBELIUKSEN sielujen sympatia todellakin puuttuu, mutta toisaalta institutionalisoitunut mesenointi pyrkii takaamaan oikeudenmukaisen korvauksen tehdystä työstä, kuten suomalaiselle yhteiskunnalle kuuluu. Avainsanoja ovat vertaisarviointi,

oikeudenmukaisuus, kollektiivisuus, panos ja tuotos.

Mesenointi on tämän vastakohta, ja siksi suomalaisille vierasta. Se on itsevaltaista, sattumanvaraista ja yksilöllistä. Se hämärtää palkkion, työn ja hyödyn käsitteitä. Se ei ole tasa-arvoista eikä sitä voi säännellä. Se ei ole yhteiskunnallista vaan kahdenvälistä.

Suomessa on vielä toistaiseksi laillista antaa nykysäveltäjälle seteleitä, mutta helpoksi sitä ei ole tehty. Yksityisessä mesenoinnissa verottaja kahmaisee rahaa sekä mesenaatin että taiteilijan kädestä. Siksi mesenointi on liukunut yksityisiltä säätiöille, toimikunnille ja yrityksiin.

Silti instituutioiden ja yksityisten välissä on harmaa tai paremminkin >>

Kare Eskola. KUVA: MAARIT KYTÖHARJU.

”Alustamisen aloitti siis historioitsija Teemu Keskisarja. Hän totesi, että suomalaisen mesenoinnin taustalla ovat olleet viha, kauna ja kateus. Keskisarja on tutkinut Suomen suursäätiöiden historiaa ja havainnut, että säätiöt syntyivät tukemaan kielellistä, poliittista ja yhteiskunnallista vastakkainasettelua.”

Teemu Keskisarja. KUVA: MAARIT KYTOHARJU.

värikäs alue, jonka kartoittaminen oli Tampere Biennalen seminaarin tavoite. Kasvotonta tukijärjestelmää voidaan muuttaa henkilökohtaisemmaksi, jos taiteilijat sellaista tarvitsevat. Ja toisaalta yksityisten kulttuuritahtoa voidaan kanavoida taiteelle, jos yhteiskunta niin haluaa.

Tampere Biennalen blogissa Olli Virtaperko kirjoitti, että ”taiteiden tukeminen on vain osittain rahan jakamista – se on myös arvostuksen ja mielenkiinnon osoittamista ja rahoittajiensa sitouttamista tiettyjen kulttuuristen arvojen ja arvostusten taakse.” Niin juuri. Kuinka tämä tehdään?

Alustamisen aloitti siis historioitsija Teemu Keskisarja. Hän totesi, että suomalaisen mesenoinnin taustalla ovat olleet viha, kauna ja kateus. Keskisarja on tutkinut Suomen suursäätiöiden historiaa ja havainnut, että säätiöt syntyivät tukemaan kielellistä, poliittista ja yhteiskunnallista vastakkainasettelua. Suomen kulttuurirahastolle saatiin pääomaa, kun kansaa peloteltiin ruotsinkielisten kulttuurisella ja taloudellisella ylivoimalla. Sittemmin vastakkainasettelu laimeni mutta pääoma jäi. Tämän historian takia Keskisarja näkee nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa yllättävää toivoa:

– Nykyään monikulttuurisuuden ja ns. perussuomalaisuuden vastakkainasettelu voi koitua kulttuurille eduksi. Kulttuuri pääsee vetämään välistä aina, kun taide herättää yhteiskunnallisia intohimoja.

Keskisarja kuvaili myös kyynisen värikkäästi G.A. SERLACHIUKSEN ja AKSELI GALLEN-KALLELAN mesenointisuhdetta. Pohjalta ponnistanut patruuna halusi ostaa taiteella sivistystä ja arvostusta, mutta pomotti taiteilijaparkaa yhtä ikävästi kuin muitakin alaisiaan.

– 1800-luvun self-made-maneilta tuli hyvin rahaa, mutta asian kääntöpuoli oli, että mesenointi ei heitä sivistänyt, totesi Keskisarja. – He antoivat taiteilijoille hyvinkin pikkumaisia ohjeita siitä, millaisia heidän rahoillaan tehtyjen taulujen ja laulujen olisi syytä olla. Mutta ei tästä prostituomisesta ollut taiteelle haittaa vaan päinvastoin – sen seurauksena syntyi kansallisen taiteen kultakausi.

Seminaarin kalvosulkeisista vastasi Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikön päällikkö Paula Karhunen. Hän oli kiteyttänyt Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan taiderahoitusmallin puoleen tuntiin. Varsin valaisevaa yleisölle oli se, että tätä kankeaksi haukuttua mesenoinnin tapaa on muutettu paljon ja nopeastikin, aina tarpeen mukaan. Karhusen mukaan tällainen institutionalisoitunut mesenointi myös koetaan kannustavaksi, koska sen saajista eivät päätä itsevaltaiset patruunat vaan taiteilijakollegat:

– Meillä on pariinkin otteeseen tutkittu apurahan merkitystä, ja toiseksi tärkeimpänä heti toimeentulon jälkeen tulee kannustavuus, Karhunen sanoi.

– Ja se taas johtuu siitä, että järjestelmä perustuu vertaisarviointiin.

Kahvituon jälkeen alustuksia jatkoi Pro Musica -säätiön puheenjohtaja Liisa Kylmänen. Hän antoi käytännönläheistä tietoa siitä, mitä haasteita keskisuuri säätiö kohtaa, kun rahoille yritetään löytää vastaanottajia. Pro Musica -rahaa kun ei voi hakea, sitä voi vain saada. Eettisyys, tasapuolisuus ja moninaisuus ovat Pro Musicalle selvempiä päämääriä kuin niille säätiöille, joiden toimintaa on viime aikoina jouduttu ruotimaan eri oikeusasteissa.

Ennen yleiskeskustelua puhui vielä muusikko ja näyttelijä Sam Huber. Hän on perinyt ison kasan putkilla ja metsäteollisuudella ansaittua, kauniisti pati-

Paula Karhunen. KUVA: MAARIT KYTÖHÄRIJU.

Sam Huber. KUVA: MAARIT KYTÖHÄRIJU.

”Huber puhui kauniita ja järkeviä sanoja kulttuuritahdosta ja rahan tyylikkäästä jakamisesta, ja sai yleisön toiveikkaaksi. Yhä vieläkin on nuoria, fiksuja ja rikkaita ihmisiä, jotka oikeasti haluavat tukea taidetta!”

noitunutta rahaa, jolle piti löytää käyttöä. Taiteilijakavereiden yksityinen tukeminen ei tuntunut mielekkäältä, joten Huber perusti säätiön. Huber puhui kauniita ja järkeviä sanoja kulttuuritahdosta ja rahan tyylikkäästä jakamisesta, ja sai yleisön toiveikkaaksi. Yhä vieläkin on nuoria, fiksuja ja rikkaita ihmisiä, jotka oikeasti haluavat tukea taidetta!

Alustusten jälkeen seminaarin yleiskeskustelu oli vilkasta mutta kallistui vankasti taidetta rahoittavien instituutioiden analysoimiseen ja jopa ikuisuusaiheeseen eli valtionosuusjärjestelmään. Suomessa lienee yhä vielä hieman nolostuttavaa puhua yksityisen mesenoinnin edellytysten parantamisesta tai taiteilijan ja rikkaan porvarin henkilökohtaisesta suhteesta. Seminaarin lopputulos oli silti rohkaiseva.

>>

Olli Virtaperko osoitti Tampere Biennalen mesenaattihankkeellaan, että yksityisellä puolella on tahtoa, kunhan sitä rohkeasti kaivaa esiin. Sam Huber ja Liisa Kylmänen osoittivat, että säätiöt voivat kurottaa kasvottomasta, julkisesta rahoituksesta yksityiseen, henkilökohtaiseen suuntaan. Ja Taiteen keskus-
toimikunta osoitti, että julkinenkin rahoitus reagoi, kehittyy ja arvostaa – aivan siinä missä taidetta arvostava pohatta. •

Kare Eskola

Kirjoittaja on vapaa toimittaja, joka mm. kirjoittaa levyarvosteluja *Rondo Classic* -lehteen sekä tekee Yle Radio 1:lle Välilevyt-ohjelmaa.

Olli Virtaperko ja Lotta Wennäkoski. KUVAT: MAARIT KYTÖHARJU.

Reijo Jyrkiäinen

BARTÓKIN KVARTETOT

U nkarilainen säveltäjä Béla Bartók syntyi 1881 ja kuoli 64 vuoden ikäisenä 1945.

Hän eli suurten muutosten aikaan: kaksi maailmansotaa syttyi ja toinenkin niistä päättyi hänen kuollessaan. Bartókin syntyessä RICHARD WAGNER lähestyi seitsemää kymmentä, GUSTAV MAHLER ja CLAUDE DEBUSSY olivat parissa kymmenissä ja ARNOLD SCHÖNBERG seitsemän ikäinen. Bartókin jälkeen seuraavana vuonna syntyivät IGOR STRAVINSKY ja maanmies ZOLTÁN KODÁLY, joka houkutteli Bartókin kokoamaan kansanmusiikkia. ANTON WEBERN syntyi heitä vuotta ja ALBAN BERG kaksi vuotta myöhemmin.

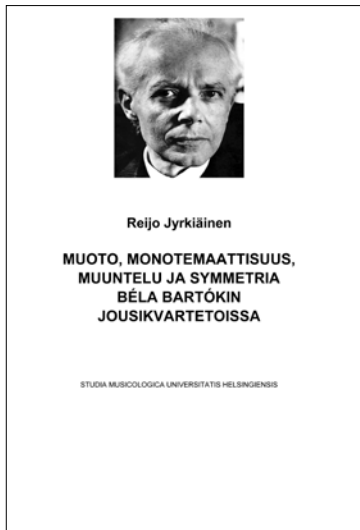
Bartókin jousikvartettojen ensiesitys Suomessa tapahtui Yleisradion kon-

serteissa 1965, La Salle-kvartetti soitti kvartetot 1–3 ja Loewenguth-kvartetti loput 4–6. Heräsi ajatus tutkia teosten muotoa ja rakennetta tarkemmin, ja liseniaatintutkimus kvartetoista 1–3 valmistui 1967. Bartókin tuotantoon ja hänestä tehtyyn tutkimukseen tutustuin Suomen kulttuurirahaston apurahan turvin Budapestin Bartók-arkistossa, Bartók Archivumissa loka- ja marraskuun ajan 1968. Tuolloin tapasin mm. Bartók-tutkijat, kvartetoista kirjan tehneen KÁRPÁTIN ja säveltäjästä useampiakin tutkimuksia kirjoittaneen prof. Ernő Lendvain.

Sibelius-akatemian ja yliopiston opintojen ohella työskentelin samalla Yleisradiossa radion musiikkiohjelmien tuotannossa 1957–67 ja ohjelmakoordinaattorina televisiossa 1967–1971.

Tutkimustyö jäi kesken, kun tulin Helsingin kaupunginorkesterin hallinnosta, taloudesta ja toiminnasta vastaavaksi intendentiksi Finlandia-taloon 1971. Siirryttyäni 1990 Helsingin kaupungin kulttuuriasiakeskukseen palasin yliopiston musiikkitieteen laitoksen tutkijaseminaariin sekä perehdyin uusiin tutkimuksiin ja tutkimusmenetelmiin. Bartók-arkistossa kävin uudelleen 1993 ja olin Bartók-konferenssissa Budapestissa 2006.

Koska analyysimenetelmät ja tulosten ja esitystavat kehittyvät jatkuvasti, en väitöskirjassa käyttänyt lainkaan liseniaatintyön, vaan 1990 uudelleen aloittamani tutkimuksen ja tutkijaseminaarin esitelmien aineistoa. Suomeksi kirjoittamani ja englanniksi kääntämäni tekstin esitarkastivat, ja korjasivat amerikka- >>

Tämä artikkeli perustuu 30.5.1912 Helsingin yliopistossa tarkastettuun englanninkieliseen (375 sivua), myös suomeksi ilmestyneeseen (378 sivua) väitöskirjaani (Unigrafia/Yliopistokirjapaino 2012). Muokatun tekstin pohjana ovat sen abstrakti, alkusanat ja väitöstilaisuuden avauspuheenvuoro, lectio praecursoria. Vastaväittäjänä toimi prof. emer. János Kárpáti Budapestin Liszt-akatemiasta, kustoksena yliopiston musiikkitieteen laitoksen johtaja, työn pääohjaaja prof. Eero Tarasti ja humanistisen tiedekunnan nimeämä valvoja prof. Riho Grünthal.

Reijo Jyrkiäinen.

lainen PhD RICHARD LITTLEFIELD (luvut 1–5) ja suomalaissyntyinen, amerikkalaistunut JOHANNA KANKARE-KLARIN (luvut 6–12), nuottiesimerkit kirjoitin perinteiseen tapaan käsin lyijykynällä nuottipaperille.

Muoto- ja rakennanalyttisen tutkimukseni kohteena ovat Bartókin kaikki kuusi jousikvartettoa, jotka kattavat koko luomiskauden. Aineistona ovat niiden painetut partituurit ja otsikkoina *Form, Monothematicism, Variation and Symmetry in Béla Bartók's String Quartets – Muoto, monotemaattisuus, muuntelu ja symmetria Béla Bartókin jousikvartetoissa*. Se sisältää nuo neljä aluetta, joita analysoidaan osa osalta.

Jousikvartetto-teostyyppin muotoutumista Euroopassa tarkastellaan Bartókin aikaan, 1940-luvulle asti. Säveltäjän lähtökohdat ulottuvat kansanmusiikista ja BEETHOVENIN perinnöstä lähiedeltäjiin ja aikalaisäsveltäjiin. Uutta on aiempiin tutkimuksiin verrattuna yksityiskohtaisempi tarkastelu, mutta myös Schenker-analyysin ja sävelluokkajärjestelmän käyttö kaikkiin kvartettoihin. Kvartettoihin sisältyy erilaisia muototyyppisiä, niissä esiintyy monotemaattisuutta, muuntelua ja symmetriä. Perinteisen musiikinteorian ja tonaalisten funktioiden rinnalla esiintyy myös muita rakenne- ja hierarkiamuotoja. Valikoituja katkelmia, kukin osa ja koko teokset tutkitaan niiden muodon, temaattisuuden, muuntelun sekä symmetrian analysoinnilla. Aiempiin töihin verrattuna tässä tutkimuksessa on uutta niitä tarkempi, yksityiskohtaisempi tarkastelu, samoin Schenker-analyysin sekä sävelluokkajoukkajärjestelmän käyttö tutkimusmenetelminä ja tulosten esittelyn välineinä kaikkiin, ei vain yksittäisiin kvartettoihin

Sisällön voi tiivistää luvuittain: 1) Johdanto, tutkimuskohteen ja -ongelman määrittely, 2) Jousikvartetto-teostyyppin muotoutuminen, 3) Bartókin lähtökohdat, kansanmusiikista ja Beethovenin perinnöstä aikalaisiin, 4) 1. kvartetto: heijastumia myöhäisromantiikasta, 5) 2. kvartetto: vaikutteita kypsään tyyliin kansanmusiikista, 6) 3. kvartetto: entisen ja uuden murros, 7)

4. kvartetto: ydinmotiiviin pohjautuvaa symmetriä, 8) 5. kvartetto: palindromisia muotoja, 9) 6. kvartetto: paluuentiseen uuden kokonaismuodon puitteissa, 10) Bartókin kvartetot: tutkimustulokset, 11) Tutkimusaineisto ja lähdekirjallisuus, 12) Liitteet: Tärkeimpien lyhenteiden, merkintöjen ja termien selitykset, Bartókin teosluettelo, Sävelluokkajoukot.

Työssä, viitataan myös muiden tutkijoiden tuloksiin. Heistä mainittakoon unkarilaiset JÁNOS KÁRPATI, ERNŐ LENDVAI ja LÁSZLÓ SOMFAI, saksalainen ROSWITHA TRAIMER sekä yhdysvaltalaiset ELLIOTT ANTOKOLETZ, ALLEN FORTE ja PAUL WILSON.

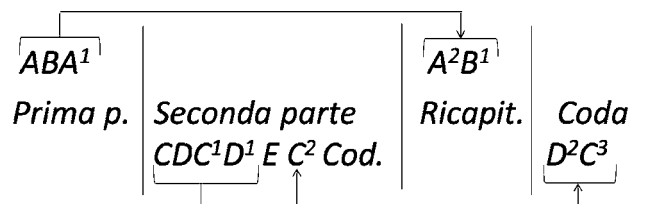
Kvartetoista ensimmäinen valmistui 1909, kypsän tyylin vakiinnuttua ja toinen, edellisen tapaan kolmiosainen noin kahdeksan vuotta myöhemmin ilmaisun laajentumisen aikaan. Tyylin murrosta edustaa kymmenen vuoden päästä siitä, 1927 valmistunut klassisen keskikauden kolmas.

parte on tiivistelmä Prima partesta ja pidempi, nopea Coda Seconda partesta, alimmaisena kaavio koko teoksen muodosta.

Seuraavan vuoden neljäs kvartetto on kasvanut viisiosaiseksi ja sen muoto muuttunut kohti keskimmäistä, kolmatta osaa eteneväksi ja siitä käänteisessä järjestyksessä, palindromisesti palaavaksi kokonaisuudeksi, kaavana ABCB1A1. Ensimmäisen osan pääteemaryhmästä palaa aineksia päätösoosan päätäitteessä ja triossa sekä codasta codassa. A-ääriosat ja B-väliosat vastaavat keskenään toisiinsa, C-keskiosa on aivan erilainen.

Neljä vuotta myöhemmin, 1928 valmistuneen, samoin viisiosaisen viidennen kvarteton muoto vastaa edellistä. Kuitenkin niin, että kun neljännen toinen ja neljäs osa ovat nopeat ja kolmas hidas, viidennen vastaavat osat ovat hitaat mutta kolmas, keskiosa nopea scherzo. Ensimmäisen osan teemat palaavat kertauksessa taas käänteisessä järjestyksessä mutta nyt lisäksi kää-

Kolmas kvartetto

Kaavio:

A **B** **a¹** **b¹**

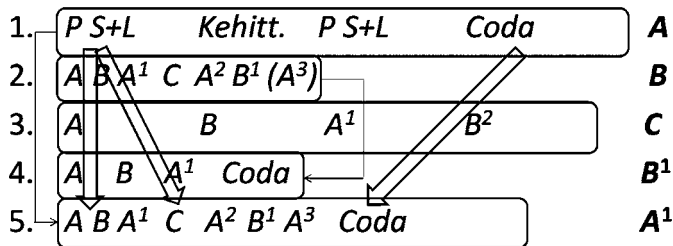
Se koostuu kolmesta ilman taukoa sisältävästä partesta eli osasta ja codasta. Noin 15-minuuttisena se on lyhin kaikista, vain puolet pisimmistä, ensimmäisestä ja viidennestä. Laajin, Seconda parte muodostuu sonaatti- ja rondo-muodon yhdistelmästä. Kertaukset, lyhyt, hidas Ricapitulazione della prima

nettyinä. Ensimmäisen osan pääteeman muunnos on aineksena Finalen alku- ja loppujaksoissa sekä fugatossa. Uutta on osat aloittava, pitkin niitä toistuva ja kvarteton päättävä lyhyt kehysmotiivi.

Bartókin viimeisiin teoksiin kuuluva, neliosainen kuudes kvartetto tuo esiin uuden muodon. Sen aloittaa hidas joh-

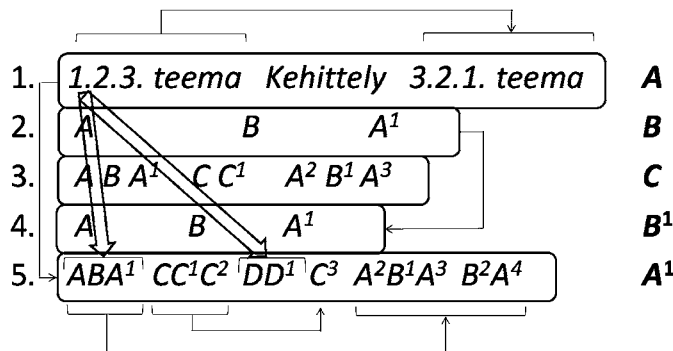
Neljäs kvartetto

Kaavio:

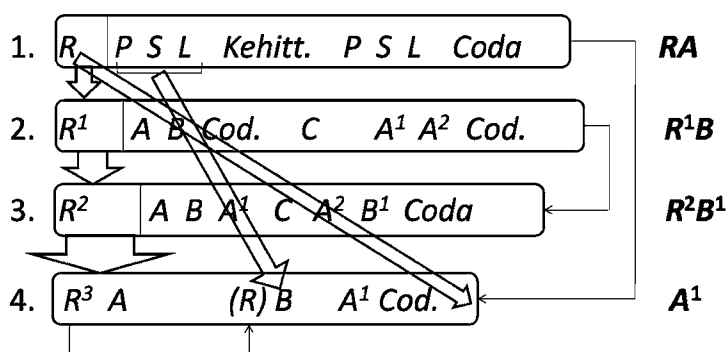
Viides kvartetto

Kaavio:

Kuudes kvartetto

Kaavio:

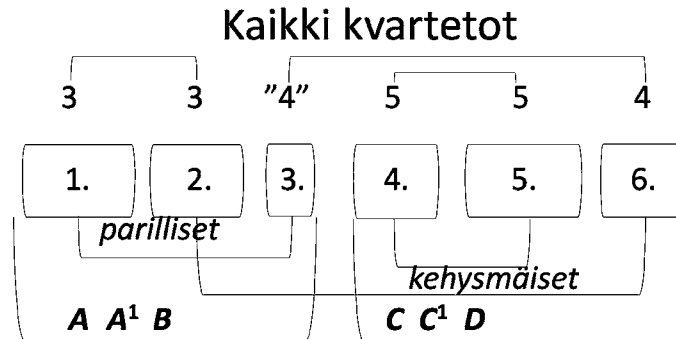
danto, kaikkia osia edeltävä ja vähitellen koko päätösosaksi kasvava ritornello, jonka ensimmäinen säe ja vielä ker- ran neljä alkusäveltä palaavat teoksen lopuksi. Johdannon alku muistuttaa Sibeliuksen ensimmäisen sinfonian alun hidasta klarinettisooloa. Ensiosan pääteemat palaavat muistumina päätösosan välitaitteessa, ja teos päättyy hiljaiseen resignaatioon.

Kaikkia kvartettoja kuvaavaan kaa- vioon on ylimmäksi koottu kaikkien keskelle sijoitettujen kuuden kvarteton osien määrät, niiden alle viivoin yhdis- tetyt parilliset ja kehysmäiset muodot sekä alimmaksi alku- ja jälkipuoliskon kvartettojen toistensa kaltaiset kaaviot.

Muoto on niistä tärkein ja laajim- min käsitelty, lyhentein ja termein tiivistetyt sanalliset analyysit pelkistetty suppeiksi kaavioiksi. Vain näin saadaan tarpeeksi tarkka käsitys kokonaismuo- dosta ja tuloksia voidaan vertailla toi- siinsa. Perinteisten ohella esiintyy myös uudentyypisiä rakenteita ja tonaali- suutta korvaavia hierarkioita.

Monotemaattisuus ei toteudu missään teoksessa sellaisenaan vaan erilaisina versioina. Ensimmäiselle ja kolmannelle kvartetolle on tyypillistä bi-temaattisuus /bi-thematicism/, toisiaan täydentävä kaksiteemaisuus. Toisessa kvartetossa on kyseessä tri-temaattisuus, kolmitee- maisuus, kun taas kahdessa seuraavassa temaattisuudesta siirrytään dodekafo- niasta tuttuun sävelriviin: kolmannen kvarteton rivi on kahdeksan- ja neljän- nen kymmensävelinen.

Muuntelua esiintyy kaikissa kvarte- toissa, vain sen laatu ja määrä vaihte- levat. Yksinkertaisia ovat intervallin käänns, rytmin vaihdos ja tihennys tai harvennus, monimutkaisia motii- vin tai teeman osan liittämisen toiseen, asteittainen muutos ja uusien ainesten lisäys. Mitä yksinkertaisempaa muun- telu on, sitä enemmän sitä esiintyy, laajemmat vaihdokset sisältävät joukon muunnelmia. Monipuolisiin vaihdok- siin kuuluvat ensimmäisen ja viiden- nen kvarteton fugatoiksi kehittyvät teemat. Ensimmäinen, toinen ja neljäs kvartetto alkavat 11:n, toisen kvarteton kolmas osa 12 sävelen kentällä. Niillä ei >>

ole yhteyttä muuhun aineistoon, vaan ne jäävät erillisiksi ilmiöiksi. Ilmaisua laajentavat erilaiset soittotavat ulottuvat kaksoisotteista flageoletteihin ja glissandoista sordinoihin.

Peilisyymmetria, motiivien ja teemojen vertikaaliset käännökset ovat yleisiä. Asteikkojen symmetriaan kuuluvat ensimmäisen kvartetton toisen osan loputeeman kokosävelasteikko, neljännen kvartti- ja kvinttisoinnut sekä kuudennen ritornellon samanlaisina toistuvat transpositiot. Harmonian symmetriana viidennen kvartetton finaalin vastakkaisiin suuntiin liikkuvien sointujen intervallit pysyvät samoina.

Muotoon liittyvänä ensimmäisen kvartetton toisessa ja kolmannessa osassa on yhteistä tematiikkaa ja tonaliteettikin on osin sama, toisen kvartetton toisella ja kolmannella osalla on yhteinen teema ja tonaliteetti. Tematiikan ja tonaliteetin kaavat ovat joskus erilaiset, kolmannessa kvartetossa tematiikan kaava on ABAB mutta tonaliteetin ABBA. Kokonaisuudon symmetriana kolmannen kvartetton ensimmäinen ja kolmas sekä toinen ja neljäs parte, ”osa” vastavat toisiaan.

Tasasuhtaisuuden vaikutelma ja symmetria tulevat esiin neljännessä ja viidennessä kvartetossa. Ne ovat viisi-osaisia, kummankin toisen ja neljännen osan motiivit ovat samankaltaisia ja keskimmäiset osat poikkeavat täysin muista. Kuudennen kvartetton toisessa ja kolmannessa osassa on kehittäjä, pääjaksoissa kaksi teemaa ja kolmas triossa. Tyypillisinä piirteinä osiin sisältyy kolme taitetta tai jaksoa. Kertauksista jää joskus pois taitteita ja siksi, tai muunnosten takia, ne lyhenevät.

Osat ovat enimmäkseen kolmijaksoisia ja niille on tyypillistä temaattinen yhteenkuuluvuus. Monotemaattisiin osiin liittyy muuntelua, ja on myös muotoja, joissa tematiikka ei toistu. Bartók käyttää tonaalisia sointuja ja kulkuja, mutta yhdistelee niitä tonaalisuudesta poikkeavasti. Hän välttää perinteisiä lopukkeita tai hälventää tonaalista vaikutelmaa neutraaleilla yhdistelmillä. Perinteestä poikkeavaa on, että tonaalisen perinteen asemesta osien muoto rakentuu temaattisen aineiston pohjalta. Kaikissa kvartetossa on yksi tai useampia osia, joilla on yhteistä tematiikkaa jonkin toisen osan kanssa.

Tutkimusmenetelmistä voi kritiikkinä todeta, että luokkajoukkojärjestelmä, pitch class set system on tarkka ja luotettava. Mutta luokkien samanlainen järjestys pienimmästä suurimpaan intervalliin tuo esiin hyvin kyllä intervallit mutta ei luokan vertikaalista rakennetta ja soinnun ”luonnetta”. Sama koskee myös melodiikkaa: Schenker-analyysi, Schenkerian analysis kuvaa tiiviisti motiivien, teemojen ja kokonaisuuden etenemistä, mutta pelkistysten takia kuvio jää vajaaksi, varsinkin laajemmissa, koko osan tai teoksen kuvauksissa.

Kun kootaan yhteen kaikkien kvartettojen kokonaisuudet, muodostuu niistä kaksi toistensa kaltaista teosryhmää, kolme kvartettoa kummasakin. Kahden ensimmäisen, perinteisen jälkeen tulee murroksena uuteen erilainen kolmas, sitten kaksi uuden tyyppistä kypsän kauden huippua, neljäs ja viides sekä lopuksi kaikista muista poikkeava, nostalginen kuudes. •

Reijo Jyrkiäinen

A NEVER ENDING STORY?

Hyvitysmaksun kohtalosta on käyty kädenvääntöä pitkään. Yksityinen kopiointi on siirtynyt jo useita vuosia sitten perinteisiltä tallennuslaitteilta, kaseteilta ja levykkeiltä alati kasvavaan kirjoon uusia laitteita, joille voidaan tallentaa kaikkea tekijänoikeudella suojattua materiaalia, musiikkia, elokuvia, kirjoja, kuvia jne. Tällaisia laitteita ovat esim. puhelimet, digiboxit, tablettitietokoneet, tietokoneiden kovalevyt sekä erilaiset ulkoiset muistilaitteet. Hyvitysmaksu koskee kuitenkin nykyään vain murto-osaa näistä uusista tallennuslaitteista. Vaikka yksityinen kopiointi on lisääntynyt todella merkittävästi, on hyvitysmaksuina kerättyjen varojen määrä vähentynyt dramaattisesti.

Hyvitysmaksusta on tehty useita selvityksiä ja ehdotuksia. Viime vuonna ARNE WESSBERG teki hyvitysmaksun uudistamisesta selvityksen ja esitti, että hyvitysmaksu hoidettaisiin erillisen viestintärahasen kautta tai suoraan valtion budjetista. Viestintärahasen olisi ohjattu mm. tv-maksutuloja.

Ehdotus ei edennyt mihinkään, ja sekä hallitus että ministerit vaihtuivat pian selvityksen julkaisemisen jälkeen. Kulttuuri- ja urheiluministeri PAAVO ARHINMÄKI nimitti tämän vuoden alkupuolella hyvitysmaksun ratkaisuneuvottelijaksi MARKUS LEIKOLAN, jonka selvitys julkaistiin tämän vuoden toukokuussa. Leikola kävi selvitystään varten useita keskusteluja hyvitysmaksusta kaikkien mahdollisten osapuolten kanssa. Hän ehdotti järjestelmää, jota kutsuu kolmipistemalliksi. Kolmipistemallilla hän tarkoittaa sitä, että maksu kerätään kolmesta eri kohteesta: 1) laitteet ja alustat, 2) pilvi-tallennuspalvelut niihin mahdollisesti

liittyvine sisältöpalveluineen, 3) sisältö-maksulliset kuluttajapalvelut ja tuotteet. Maksutasoa laskettaisiin huomattavasti nykyisestä, mutta koska maksupohja olisi nykyistä laajempi, olisi varojen kertymä huomattavasti nykyistä suurempi – ja ennen kaikkea ennakoitavissa.

Leikolan esityksessä näin kerättävä hyvitysmaksu tilitettäisiin ainoastaan henkilökohtaisina tilityksinä ja aiemmin ns. kollektiivikorvauksena maksettu osuus tulisi jatkossa vain valtion budjetista.

Yhdistys otti kantaa Leikolan selvitykseen ja totesi lausunnossaan, että ajatus pienemmästä maksusta, mutta erityisesti laajasta maksuperusteesta on sinänsä tuore ja tervetullut ajatus. Tässä piilee kuitenkin vaara siitä, että erityisesti erilaisten pilvi- ja verkkopalvelujen osalta varsinaisen sisällön lisensoinnin ja hyvi-

tysmaksun välinen ero voi olla häilyvä. Ei ole suotavaa, että hyvitysmaksulla pyritään korvaamaan lisensointi.

Lisäksi yhdistys korosti kollektiivisen korvauksen merkitystä tekijöille. Henkilökohtaiset korvaukset jakautuvat hyvin pieniksi tulovirroiksi, jolloin sen vaikutus yksittäisen tekijän toimeentuloon on vähäinen. Kollektiivisesti jaetut korvaukset sen sijaan edesauttavat tehokkaasti uusien sisältöjen syntymistä tarjoamalla edes jollain tavalla järkevän toimeentulon kulloisenkin luovan prosessin ajaksi. Lienee kuitenkin utopistinen ajatus, että poliittista tahtoa tällaiseen lisämenoerään löytyisi valtion taholta.

Leikolan selvitys Ratkaisumalli yksityisen kopioinnin hyvitysmaksulle on luettavissa opetusministeriön sivulta www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/ •

AM

Hyvitysmaksu on korvaus, joka maksetaan oikeudenhaltijoille korvauksena haitasta, joka oikeudenhaltijoille syntyy tulonmenetyksinä lain sallimasta yksityisestä kopioinnista.

Hyvitysmaksulla ei ole mitään tekemistä piratismiin, vertaisverkkojen tai muun tekijänoikeuden alaisen aineiston laittoman kopioinnin tai käytön kanssa.

Hyvitysmaksusta maksetaan osapuolleen

- 60 % henkilökohtaisina korvauksina tekijänoikeusjärjestöjen välityksellä.
- 35 % kollektiivisina korvauksina mm. AVEK:in, Esek:in ja Luses:in jaksina apurahoina ja avustuksina
- 5 % muihin yhteisiin tarkoituksiin, mm. tekijänoikeudelliseen edunvalvontaan

Hyvitysmaksua on kerätty seuraavasti:

2006	2007	2008	2009	2010
11,4 milj. €	12,8 milj. €	13,0 milj. €	9,7 milj. €	6,1 milj. €

MIKAEL JUNGNER JA TERO OJANPERÄ TEOSTON HALLITUKSEN NEUVONANTAJIKSI

Teoston hallitukseen on kutsuttu ulkopuolisiksi neuvonantajiksi kansanedustaja, SDP:n entinen puoluesihteeriksi Mikael Jungner sekä entinen Nokian johtoryhmän jäsen, Vision + -rahaston perustaja Tero Ojanperä. Jungner ja Ojanperä aloittivat kaksivuotisen kautensa Teoston kuusi-henkisen hallituksen neuvonantajina kesäkuun alussa.

Musiikkiala on ollut viime vuodet teknologisen kehityksen ja uudenlaisten musiikin jakelutapojen ja kulutustottumusten myötä murroksessa. Teoston hallituksen puheenjohtajan KIM KUUSEN mukaan neuvonantajien myötä hallituksen työskentelyyn saadaan laajaa osaamista, kokemusta ja erilaisia näkökulmia.

Mikael Jungner on aiemmin työskennellyt muun muassa Yleisradion toimitusjohtajana ja Microsoftin yhteiskuntasuhdejohtajana. Hänen mukaansa uusi rooli ei ole päättäjän rooli, vaan sparraajan rooli.

Tero Ojanperä on entinen Nokia Oyj:n palveluliiketoiminnasta vastaava

johtaja ja nykyinen Vision+ -rahaston johtaja. Vision+ tukee uusien ideoiden tuotekehitystä ja kaupallistamista. Se keskittyy digitaalisiin kuluttajatuotteisiin, kuten internetpalveluihin,

peleihin sekä mobiili- ja tietokonesovelluksiin. Ojanperä on myös yhdysvaltalaisen, muusikoita auttavan MusiCares-järjestön hallituksen jäsen. •

Mikael Jungner ja Tero Ojanperä. KUVA: MAARIT KYTÖHARJU.

AHTI VÄNTTISESTÄ SUOMEN MUSIIKKI- NEUVOSTON UUSI PUHEENJOHTAJA

23.5. 2012 pidetyssä vuosikokouksessa valittiin Suomen Musiikkineuvostolle uusi puheenjohtaja, varsinaiset jäsenet sekä varajäsen. Puheenjohtajaksi valittiin Suomen Musiikkojen Liiton puheenjohtaja Ahti Vänttinen, joka seuraa tehtävässä Timo Klemettistä.

Muut hallituksen jäsenet ovat VIRPI HÄYRINEN (Sulasol), MARKKU KLAMI (Suomen Säveltäjät) LEIF NYSTÉN (Suomen musiikkioppilaitosten liitto) ja AKU TOIVONEN (ELVIS) sekä varajäseniä JERE LAUKKANEN JERE (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto) ja TURKKA MANNINEN (Suomen musiikinopettajain liitto). •

ESEK JA LUSES YHDISTYVÄT MUSIIKIN EDISTÄMISSÄÄTIÖKSI

Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus ESEK ja Luovan säveltaiteen edistämissätiö LUSES yhdistetään yhdeksi säätiöksi, jolla on ainakin työnimenä Musiikin edistämissätiö (MES). Esek on toiminut tähän asti Gramexin suojissa ja rahoittanut ensisijaisesti muusikkojen ja musiikin tuottajien toimintoja, kun taas Luses on keskittynyt säveltäjien ja kustantajien tukitoimien ylläpitämiseen.

Säätiömuotoinen LUSES on toiminut lähes yksinomaan hyvitysmaksutuottojen varassa. ESEK on sen sijaan hyvitysmaksujen lisäksi saanut varoja Gramexilta. Kuten tiedämme, hyvitysmaksutuotot

ovat dramaattisesti supistuneet viime vuosina, minkä vuoksi myös jaettavat rahasummat ovat huvenneet huolestuttavalla tavalla. ESEKin ja LUSESin kesken on jo useamman vuoden ajan tehty yhteistyötä hakuprosessien hoidossa sekä joissakin taloushallinnon tehtävissä, jolloin hallinnon kuluja on saatu jonkin verran alenemaan.

Viime vuoden alkupuolella Gramex teki aloitteen yhteisen tukiorganisaation perustamisesta. Teosto ja Gramex ovat nimenneet asiaa valmistelemaan työryhmän, johon kuuluvat MIKKO HEINIÖ, EPE HELENIUS, HANNU SAHA, AHTI VÄNTTINEN, LEENA HIRVONEN ja RIIKKA SALOVAARA.

Asiassa on edetty niin pitkälle, että yhteinen säätiö voi käynnistää toimintansa ensi vuonna. Säätiön hallitukseen tulee kahdeksan henkilöä, joista neljä Gramexin ja neljä Teoston piiristä. Teosto on nimennyt omaksi edustajakseen TUOMO LÄHDESMÄEN sekä jäsenjärjestöjen esityksestä TOM FRISKIN (Musiikkikustantajat), Mikko Heiniön (Suomen Säveltäjät) ja AKU TOIVONEN (ELVIS). Heiniön varajäsenen hallituksessa on TAPIO TUOMELA.

Perustettavan säätiön rakenteesta ja toiminnosta tiedotetaan tarkemmin, kun työryhmä on saanut työnsä valmiiksi. •

ISCM 2013 VALINNAT

ISCM-festivaali järjestetään vuonna 2013 Itävallassa ja Slovakiassa. Järjestäjät ovat ilmoittaneet, että ohjelmistoon on valittu kaksi suomalaista teosta: Tapio Nevanlinnan *Punaiset poijut*, joka on sävellys kamarikuorolle Harri Nordellin tekstiin sekä Jukka Tiensuun orkesteriteos *Vie*, joka oli myös ehdolla Pohjoismaisen musiikkipalkinnon saajaksi.

POHJOISMAISET MUSIIKKIPÄIVÄT

TUKHOLMASSA 10.–13.10.2012

Tukholmassa tämän vuoden syksyllä järjestettävistä Pohjoismaisista Musiikkipäivistä on tihkunut meille hyvin niukasti informaatiota. Saamamme tiedon mukaan on kuitenkin kaikkiin niihin säveltäjiin oltu yhteydessä, joiden teoksia esitetään festivaalin aikana. Valitettavasti myös ilmeisesti niihin, joiden teosten esitykset ovat sittemmin syystä tai toisesta peruuntuneet. Festivaalin ohjelma päivittynee vähitellen verkkosivulle www.nordicmusicdays.org. Sivusto toimii kuitenkin vain uusimmilla selainversioilla.

HELSINGISSÄ 15.–19.10.2013

Vuonna 2013 Pohjoismaiset musiikkipäivät järjestetään Helsingissä. Festivaalin taiteelliseen toimikuntaan kuuluvat säveltäjä SAMI KLEMOLA, kitarataiteilija PETRI KUMELA sekä NILS SCHWECKENDIEK. Ohjelmassa tulee olemaan kolme orkesterikonserttia, yksi kuorokonsertti sekä kamarimusiikki- ja klubikonsertteja. Taiteellinen toimikunta on jo aloittanut työnsä ja toivomme festivaalin ohjelman valmistuvan pääosin vielä tämän vuoden loppuun mennessä.

Meillä on ilo jälleen saada yhteistyökumppaneiksemme Tapiola Sinfonietta sekä Helsingin kaupunginorkesteri. Lisäksi saamme vieraaksemme napapiiriltä Lapin kamariorkesterin, ja kuorokonsertissa esiintyy Helsingin Kamarikuoro. Laadukkaita esityksiä on siis luvassa.

Musiikkipäivien tuottajaksi on palkattu tämän vuoden kesäkuun alusta lähtien mm. Klang-festivaalin tuottajana toiminut MARTTI ANTTILA. •

NEW MUSIC: NEW AUDIENCES

Vuonna 2008 käynnistyi EU:n kulttuuritukea saanut projekti Re:New Music, jonka tarkoitus oli lisätä eurooppalaisten nykymusiikkiteosten esityksiä. Tavoitteena oli saada esityksiä entistä useampien säveltäjien entistä useammille teoksille. Projektin käynnistäjänä toimi Pohjoismainen säveltäjäneuvosto, ja projektin varsinaisen vetovastuun otti Tanskan säveltäjäyhdistys. Projektissa oli mukana useita tunnettuja nykymusiikkiyhtyeitä, kuten Athelas, London Sinfonietta ja Klangforum Wien, mutta mukana oli myös sellaisia kokoonpanoja, joiden ohjelmisto ei välttämättä koostu ensisijaisesti nykymusiikkiohjelmistosta. Tällainen oli esimerkiksi Suomesta mukana ollut Lapin kamariorkesteri, joka myös toi projektiin sen pohjoisimman ulottuvuuden. Toisena

suomalaisena soittajistona mukana oli Uusinta kamariyhtye.

Re:New Music -projekti päättyi vuonna 2010, ja koska siitä saadut kokemukset olivat varsin rohkaisevia, päätettiin projektille hakea jatkoa vuonna 2011. Koska aivan identtisen projektin toistaminen ei ole järkevää, päätettiin hanketta laajentaa yleisöyhteistyön ja nuoren yleisön suuntaan – unohtamatta kuitenkaan teosten liikkuvuuden edistämistä.

Uusi hanke on saanut nimekseen New Music: New Audiences ja sille myönnettiin EU:n kulttuurituki tämän vuoden helmikuussa. Suomen Säveltäjät on mukana projektissa rahoittajana ja suomalaisena koordinaattorina. Tällä kerralla Suomesta ovat mukana Avanti! ja defunensemble, kaksi varsin erilaista ja eri tavalla toimivaa yhtyettä, joiden

toivomme tuovan uusia ulottuvuuksia koko hankkeeseen. Kaikkiaan mukana on 31 yhtyettä 17 Euroopan maasta. Rahoittajina toimivat mm. pohjoismaiset säveltäjäyhdistykset (Islantia lukuun ottamatta), muutamaiset keskieuropallaiset musiikin tiedotuskeskukset sekä Englannin ja Ranskan tekijänoikeusjärjestöjen aatteelliset musiikinedistämistärahastot.

Projektin koordinaattorina toimii edelleen tanskalainen THOMAS DEMIDOFF ja ohjausryhmän puheenjohtajana on Tanskan säveltäjäyhdistyksen puheenjohtaja NIELS ROSING-SCHOW, joten hanke on edelleen hyvissä käsissä. New Music: New Audiences käynnistyy konkreettisesti ensi lokakuussa, kun rahoittajien ja yhtyeiden edustajat kokoontuvat Brysseliin yhteiseen aloituskonferenssiin. •

LÄHDE MUKAAN MUSAMARATONILLE JYVÄSKYLÄÄN!

Finlandia Marathonin yhteydessä juostaan nyt toista kertaa Teoston järjestämä Musamaraton, jolle voivat osallistua Teostoon liittyneet tekijät ja musiikkia käyttävät asiakkaat. Musamaraton juostaan Jyväskylässä 8.9.2012.

Musamaratonin matkoja ovat Maraton, 1/2-maraton ja Finlandia Kymppi (10 km). Juoksijat voivat valita juoksumatkinsa, mutta kaikki juoksevat samassa Musamaraton-sarjassa. Teosto maksaa 150 nopeimman ilmoittautujan ilmoittautumismaksun. Musamaratonin juoksijoille järjestetään myös yhteinen illanvietto, jossa on ilmainen ruokabuffet.

Musamaratonin juoksijaksi pääset täyttämällä ilmoittautumislomakkeen, joka löytyy sivulta: <http://www.finlandiamarathon.fi/musamaraton>.

Viime syksynä ensimmäistä kertaa järjestetyn Musamaratonin juoksi lähes sata Teoston asiakasta. Kovaa tahtia pitivät yllä muun muassa Elonkerjuu-yhtyeen kitaristi SIMO RALLI, laulaja-sanoittaja ANNA MARIA RAHIKAINEN eli MARISKA sekä Kotiteollisuuden keulahahmo ja Musamaratonin yksi ideoija JOUNI HYNYNEN. Hynynen, säveltäjä MIKKO HEINIÖ ja lukuisa joukko muita musiikintekijöitä on jo ilmoittautunut juoksijaksi myös tämänvuotiselle Musamaratonille. •

Lue lisää:

- www.facebook.com/musiikintekijoidenjarjesto
- www.finlandiamarathon.fi

Lisätietoja:

- viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja TOMI KORHONEN, Teosto puh. (09) 6810 1293, 050 449 9575 tomi.korhonen@teosto.fi
- asiakasvastaava KAI ROSTI (Keski-Suomen alue) puh. 040 901 2402 kai.rosti@teosto.fi
- Finlandia Marathonin pääsihteeri JOUNI VATANEN puh. 050 552 4997 jouni.vatanen@kesli.fi

KANTAESITYKSIÄ

Tässä olevat kantaesitykset ovat tulleet tietoomme edellisen *Komposition* ilmestymisen jälkeen. Tiedot perustuvat säveltäjien ilmoituksiin tai muutoin sattumoisin löytyneisiin kantaesitystietoihin.

6.11.2011 PATRIK VIDJESKOG: *Tre Akvareller*. Satu Hiisvirta (huilu), Vesa Kuokkanen (kitara). Toivo Kuula -sali, Vaasa.

22.1. 2012 MINNA LEINONEN: *Shades*. Saku Järvinen (rhythmicone). Kallion nykymusiikkipäivät, Helsinki.

6.2. SEPPÖ POHJOLA: *Impromptu*. Kristiina Juntti (piano). Musiikkitalon Camerata-Sali, Helsinki.

6.2. LAURI KILPIÖ: *Impromptu transcendental*. Kristiina Juntti (piano). Musiikkitalon Camerata-Sali, Helsinki.

11.2. KIMMO KUOKKALA: Sovituksia - M.A. Numminen: The Tractatus Suite. M.A. Numminen & defunensemble. Jyväskylän Kesä -Festivaali, Kuokkalan kirkko.

15.2. SAMPSA ERTAMO: *Centaur*. Seppo Salovius (piano). Sibelius-Akatemia, Helsinki.

15.2. SAMPSA ERTAMO: *Dryad*. Seppo Salovius (Piano). Sibelius-Akatemia, Helsinki.

15.2. SAMPSA ERTAMO: *Hydra*. Seppo Salovius (Piano). Sibelius-Akatemia, Helsinki.

11.3. JUKKA LINKOLA: *Petite Suite* saksofonikvartetille.
I Ballade
II Tango
III Coq au vin

Jubenalien kamarimusiikkikilpailun tilaussävellys. Sellosali, Espoo.

17.3. CARITA HOLMSTRÖM: *Inget händer mer än en gång*. Valkoinen sali.

23.3. JUKKA LINKOLA: *Myrskyn silmä*. Angelika Klas & Tanguedia Quintet. Helsingin Musiikkitalon klubi.

3.4. JUKKA LINKOLA: *Agnus Dei*. Helena Juntunen, Kirmo Lintinen & UMO. Kauniaisten kirkko.

15.4. SAMPSA ERTAMO: *Elektroaarna*. Hämeenlinnan Verkatehdas.

15.4. SAMPSA ERTAMO: *Rosaries*. Mikko Perkola (viola da gamba). Hämeenlinnan Verkatehdas.

18.4. KALEVI AHO: *Lyömäsoitinkonsertto*. London Philharmonic Orchestra, sol. Colin Currie, joht. Osmo Vänskä. Lontoo, Englanti.

18.4. ASKO HYVÄRINEN: *Tone Hazard*. Tullikamarin klubi, Tampere Biennale.

18.4. CARITA HOLMSTRÖM: *UNDER – eller Därför lever vi!* G18-Sali, Helsinki.

20.4. JÜRI REINVERE: *Puhdistus*. Libretto: Jüri Reinvere, Sofi Oksasen romaanin pohjalta. Suomen Kansallisoopperan orkesteri ja kuoro, joht. Paul Mägi. Ohjaus: Tiina Puumalainen. Solistit (mm.): Helena Juntunen (sopr), Johanna Rusanen (sopr), Jaakko Kortekangas (baryt), Tuomas Katajala ym. Suomen Kansallisooppera.

21.4. MIKKO HEINIÖ: *Nonno*. Vahvistettu piano & Big band. UMO, joht. Kari Heinilä, sol. Kirmo Lintinen (piano). Tullikamari, Tampere.

21.4. PERTTU HAAPANEN: *White*. Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri, joht. Sakari Oramo. Snellman-sali, Kokkola.

25.4. JÜRI REINVERE: *Norilsk, nar-sisseja*. Jyväskylä Sinfonia ja Kuopion kaupunginorkesteri, joht. Atso Almila. Jyväskylän teatteritalo.

26.4. LARS KARLSSON: *Sju sånger till texter av Pär Lagerkvist*. Lapin kamari-orkesteri, joht. John Storgårds. Gabriel Suovanen (baritoni). Korundi-sali, Rovaniemi.

27.4. JUKKA TIENSUU: *Song cycle*. RSO, joht. Sakari Oramo, sol. Anu Komi (sopraano). Musiikkitalo, Helsinki.

3.5. MAGNUS LINDBERG: *Piano Concerto No.2*. New York Philharmonic, joht. Alan Gilbert, sol. Yefim Bronfman (pno). Avery Fisher Hall, New York.

8.5. MIIKA HYYTIÄINEN: *Kaksinen*. Lauri Sallinen (cl), Eva Alkula (koto). Helsingin Musiikkitalo, Camerata.

12.5. ULF LÅNGBACKA: *Floden*. Brahe Djäknarin 75-vuotisjuhlakonsertti, joht. Ulf Långbacka. Turun konserttitalo.

19.5. MATTHEW WHITTALL: *Dulcissima & Clara & Sonans*, laulusarja. Helsingin kaupunginorkesteri, joht. Hannu Lintu, sol. Mia Huhta (sopr). Helsingin Musiikkitalo, konserttisali.

25.5. JUKKA LINKOLA: *Viva Musica*. Kuula-opiston 60-vuotisjuhlaleos. Kamariyhtyeet ja orkesteri. Vaasa.

26.5. KIMMO KUITUNEN: *Fantasioita pianolle, osa III De la Ballade*. Lappeenrannan musiikkiopisto, Helkiö-sali.

3.6. MATTI MURTO: *Kaksi kalevalaista näkyä*. Vincent Lhermet (harmonikka), Béatrice Berne (klarineti). Festival "Rencontres Contemporaines", Lyon, Ranska.

8.6. KIMMO KUOKKALA: Sovituksia - M.A. Numminen: *The Tractatus Suite*. M.A. Numminen & defunensemble. Kassel-festivaali, Saksa.

16.6. ULJAS PULKKIS: *Uusi teos*. Zagros. Kallio-Kuninkalan Leonora-sali.

- 21.6. PERTTI JALAVA: *Two Ways to Leave and Return*. The New Paths Chamber Ensemble / David Alan Miller. Elebash Recital Hall, Manhattan, New York.
- 21.6. JUKKA TIENSUU: *Viulukonsertto*. Elebash Recital Hall, Manhattan, New York.
- 25.6. ANTONIN SERVIERE: *Le Jour où la Nuit...* for percussion and tape. Domenico Melchiorre (perc). Centro San Fedele, Milano.
- 27.6. PEKKA JALKANEN: *Glubnyi* soolospelolle. Pekka Haahti (sello). Puumalan kirkko.
- 27.6. TOMI RÄISÄNEN: *Inside a Mechanical Clock* (version B). BerlinFinnTrio: Daniel Göritz (quit), Timo Kinnunen (acc), Matthias Bauer (db). South Korea, Daegu Art Center.
- 30.6. ANTONIN SERVIERE: *Migratio II* for string ensemble. Avanti! -workshop. Sannäs / Porvoo.
- 4.7. MINNA LEINONEN: *Äiti – iäti*. Zagros Ensemble (nauhalla). Viitasaari, Musiikin Aika -festivaali, klo 22.00.
- 6.7. KIMMO KUOKKALA: *O [Modular Music for Ensemble & Electronics]*. Defunensemble. Viitasaari, Musiikin Aika -festivaali, klo 19.00.
- 6.7. JUHA T. KOSKINEN: *Semui-in*. Duo Dryades. Tervämäen kappeli, Viitasaari, Musiikin Aika -festivaali, klo 14.00.
- 7.7. JOUNI HIRVELÄ: *Jään äärelle*. Helsingin kamarikuoro, johtaa Nils Schweckendiek. Viitasaaren kirkko, Musiikin Aika -festivaali, klo 20.00.
- 10.7. JUHO MIETTINEN: *Kolme askelta*. Essi Luttinen (mezzosopraano), Erica Nygård (fl), Torsten Tiebout (vla), Päivi Severeide (harp). Teksti: Tuija Välipakka. Kemiönsaaren musiikkijuhlien tilaus. Kemiönsaari, Kemiön kirkko, klo 18.00.
- 24.7. ASKO HYVÄRINEN: *Predator*. Siiri Niittymaa (fl), Hannu Perttilä (obl), Lionel Andrey (cl). Uusikaupunki(vc) ja Eldar Nebolsin (pno). Loviisan Vanha Kirkko, klo 18.00.
- 26.7. MAGNUS LINDBERG: *Trio for clarinet, violoncello and piano*. Santa Fe Chamber Music Festival, Santa Fe, USA
- 27.7. JARKKO HARTIKAINEN: *Anklang*. Icon Arts Ensemble, conducted by Gabriel Bebeșelea. Gerko Bodoky (fl), Adam Raduly (bsn), Andrei Marcovici (perc), Raluca Stratulat (vl), Andras Vilhelem (vc). Thalia Concert Hall / The State Philharmonic of Sibiu. Sibiu, Romania.
- 27.7. JUAN ANTONIO MURO: *Images d'oiseaux*. Olli Leppäniemi (cl), Jussi Särkkä (bsn) Uusikaupunki, Vanha Kirkko, klo 18.00.
- 2.8. KALEVI AHO: *J.S. Bach: Contrapunctus XIV teoksesta Die Kunst der*
- 7.8. JUHA T. KOSKINEN: *Lamento di Lusìa*. Virpi Räisänen (sopr), Knut Johannesen (cembalo), Nando Russo (perc). Oulunsalo, Kiimingin seurakuntakeskus, klo 20.00.
- 8.8. HARRI KERKO: *Bible Meditation*. Johann Tilli (basso, perc), Katarzyna Haras (mezzosoprano), Jörk Duda (pno). Kalevan kirkko, Tampere.
- 11.8. EERO HÄMEENNIEMI: *Sab Kahân?* Bombay Jayashri (laulu), Mikko Luolajan-Mikkola (viola da gamba), Mikko Perkola (viola da gamba), Eero Palviaainen (arkkiluuttu), Sai Shrivanan (tabla). Pyhän Laurin kirkko, Vantaa, klo 22.30.
- 12.8. SEBASTIAN FAGERLUND: *Soolosonaatti fagotille*. Bram van Sambeek (bsn). Delft Chamber Music Festival, Delft, Hollanti.
- 16.8. SEBASTIAN FAGERLUND: *Sonaatti sellolle ja pianolle*. Jan-Erik Gustafsson (obl), Lionel Andrey (cl). Uusikaupunki(vc) ja Eldar Nebolsin (pno). Loviisan Sibeliuspäivät, Lovisa Gymnasium, klo 20.00.
- 24.8. PEKKA JALKANEN: *Dominus*. Monologiooppera kontratenorille ja decacordelle. Teppo Lampela (ct/bar), Mari Mäntylä (decacorde). Helsingin juhlaviihokot, Saksalainen kirkko, klo 19.00.
- 24.8. MINNA LEINONEN: *Rarerare*. Tapiola Sinfonietta & tokaluokkalaiset lapset, johtaa Santtu-Matias Rouvali. Musiikkitalo, Helsinki, klo 10.30.
- 28.8. PERTTU HAAPANEN: *New work*. Stockholms Nya Kammarorkester (SNYKO), joht. Susanna Mälkki. Berwaldhallen, Tukholma, Itämerifestivaali.
- 6.9. SEBASTIAN FAGERLUND: *Fuge, (keskeneräisen fuugan täydennys)*. Jan Viulukonsertto. Tampere Filharmonia, joht. Hannu Lintu, sol. Pekka Kuusisto (vl). Tampere-talo, klo 19.00.
- 8.9. JUKKA LINKOLA: *Sydämeni laulu*, musikaali. Teksti: Henrik Timonen. Kapellimestari: Jasse Varpama. Rooleissa mm. Johannes Korpijaakko, Elina Ylisuvanto ja Satu Taalikainen. Kouvolan teatterin päänäyttämö, klo 19.00.
- 8.9. EINOJUHANI RAUTAVAARA: *Into the Heart of Light*. Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri, joht. Juha Kangas.
- 22.9. PERTTI JALAVA: *Dptych: Distant Close*. Dirk Luijmes (harmonium) and Nieuw Amsterdams Peil. Orgelpark, Amsterdam, Hollanti.
- 24.9. OSMO TAPIO RÄIHÄLÄ: *L'homme à la licorne*. Olli-Pekka Tuomisalo (sax) ja Risto-Matti Marin (pno). Helsinki, Temppeliaukion kirkko, klo 19.00.

VOICES, SPACES, SENSES

KAIJA SAARIAHO -FESTIVAALI 12.–14.10.2012

Sibelius-Akatemia juhlistaa Kaija Saariahon syntymäpäivää lokakuussa

Kaija Saariahoa juhlietaan Musiikkitalolla näyttävästi ensi lokakuussa, jolloin säveltäjä täyttää 60 vuotta. Sibelius-Akatemian laulumusiikin aineryhmä järjestää yhteistyössä Avanti!-kamariorkesterin ja Uusinta-kamariyhtyeen kanssa säveltäjän kunniaksi minifestivaalin 12.–14. lokakuuta 2012. Lisäksi Sibelius-Akatemia järjestää Saariahon tuotantoa luotaavan kansainvälisen symposiumin *Voices, Sences, Spaces*.

Minifestivaalilla Émilie-sarjan

Euroopan ensiesitys Kaija Saariahon vokaalimusiikkiin painottuva kolmen konsertin minifestivaali kuullaan Musiikkitalossa 14.10.2012, joka on myös säveltäjän varsinainen syntymäpäivä. Festivaalin aloittaa Sibelius-Akatemian lauluopiskelijoiden konsertti, jossa kuul-

laan Saariahon kamari- ja vokaalimusiikkia kuten oksitaaninkielinen *Lonh* (1996) sopraanolle ja elektroniikalle. Päivän toisessa konsertissa Uusinta-kamariyhtye esittää säveltäjän kamarimusiikkia sekä WILLIAM SHAKESPEAREN teksteihin perustuvan laulusarjan *The Tempest Songbook*. Solisteina esiintyvät AARNE PELKONEN ja TERTTU ISO-OJA Sibelius-Akatemiasta. Tapahtuma huipentuu juhlakonserttiin. Sen ohjelmistossa kuullaan Euroopan ensiesitys säveltäjän uutuusteoksesta *Émilie-suite*, joka perustuu säveltäjän samannimiseen monologioopperaan. Avanti!-kamariorkesterin solistina on tuolloin ranskalainen sopraano KAREN VOURC'H ja kapellimestarina toimii JOHN STORGÅRDS.

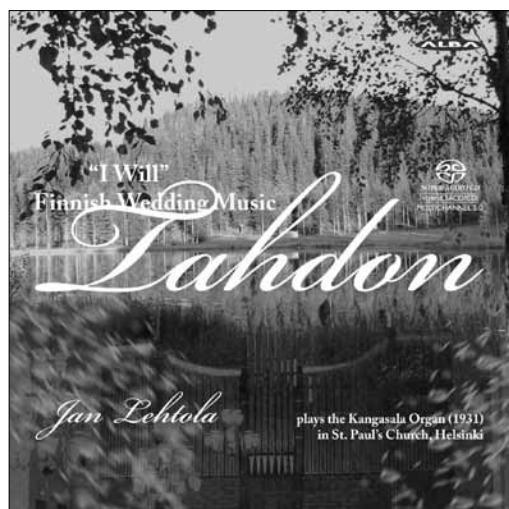
Kansainvälinen tutkimus-symposium kokoaa Saariahon asiantuntijat Helsinkiin

Syntymäpäiväjuhllallisuuksien yhteydessä Sibelius-Akatemiassa järjestetään tutkimussymposium, jossa kuullaan 11 puheenvuoroa Saariahon musiikkiin erikoistuneilta tutkijoilta kaikkialta maailmasta. Saariahon teokset ovat herättäneet huomiota tutkijoiden keskuudessa 1990-luvulta alkaen, ja viime vuosina hänen työstään on julkaistu useita väitöskirjoja, antologioita ja monografioita. Symposiumista tekee poikkeuksellisen se, että erittäin harvoin elävän säveltäjän ympärille muodostuu laaja, kansainvälinen tutkimusyhteisö. •

Lisätietoja:
tutkijatohtori Liisamajja Hautsalo
(liisamajja.hautsalo@siba.fi)
puh. 040 532 3425

UUSI LEVY

JAN LEHTOLA:
Tahdon – suomalaista häämusiikkia.
Useita säveltäjiä.
ALBA ABCD 309 1–2

Alba on julkaissut kahden CD:n kokoelman, jolle on tallennettu yli 40 suomalaista, pääasiassa uruille sävellettyä häämusiikkiteosta aina Merikannon *Häähymnistä* Jouni Kaipaisen vuonna 2007 valmistuneeseen sävellykseen *Congaudet autem veritati*. Pääosa lähes neljänkymmen säveltäjän teoksista on tallennettu äänitteelle ensi kertaa. Urkutaiteilija Jan Lehtola soittaa levyillä Paavalin kirkon, vuonna 1931 valmistuneita urkuja.

Sen lisäksi, että tämä tallennehanke on tehty palvelemaan vihkipareja ja kirkkomuusikkoja, sen luonne on antologinen ja kertoo suomalaisesta hääinstituutiosta. Levyvihko sisältää yksityiskohtaisen historian kustakin teoksesta. Äänitteitä täydentää Sulasolin julkaisema nuottilaitos, jolle on koottu kaikki esitetyt teokset urkusovituksina.

Äänitteitä voi tilata suoraan Jan Lehtolalta contact@janlehtola.com 15 euron hinnalla (+ lähetyskulut). •

RESIDENSSIT

HELLENIKON IDYLLION KREIKASSA

Työskentelymahdollisuus Hellenikon Idyllion -residenssissä on nyt haettavissa kaudelle 1.10.2012–30.4. 2013. Residenssi sijaitsee Kreikassa, pienessä Selianitikan kylässä Peloponnesoksen luoteisrannikolla, Korintin lahden rannalla. Myös lapsiperheet ovat tervetulleita.

Hakemukset lähetetään sähköpostitse osoitteella here.rech@gmail.com. Mukaan tulee liittää työsuunnitelma. Lähempiä tietoja saat residenssin verkkosivulta <http://sonopt.pp.fi/winter.index.html> sekä HERMAN RECHBERGERILTÄ, jolle voi lähettää sähköpostia edellä mainittuun osoitteeseen.

Residenssissä vierailivat viime talvikaudella mm. muusikot EMMI ja JUHA KUJANPÄÄ, tietokirjailija PEKKA HAKO sekä saksalainen säveltäjä THILO KRIEGER. •

SAAREN KARTANO VARSINAIS-SUOMESSA

Koneen Säätiön ylläpitämä Saaren kartanon residenssi on eri alojen taiteilijoiden ja tutkijoiden rauhallinen työskentely-ympäristö ja hedelmällinen kohtaamispaikka. Residenssi tarjoaa syys-huhtikuussa suomalaisille ja ulkomaisille eri alojen taiteilijoille, kriitikoille ja kääntäjille mahdollisuuden kahden kuukauden mittaiseen intensiiviseen työskentelyjaksoon rauhallisessa maaseutuympäristössä. Myös taiteilijaryhmät voivat hakea tiloja käyttöönsä määräajaksi touko-elokuussa.

Saaren kartano sijaitsee Mynämäellä, parinkymmenen kilometrin päässä Turusta. Residenssivierailla on käytössään asunto ja työhuone, ja heille maksetaan työskentelyapurahaa 1900 euroa/kk. Ryhmät voivat hakea oleskelun ajaksi

ryhmäresidenssitukea. **Hakuuika vuodelle 2013 on 1.–31.8.2012.**

Lue lisää www.koneensaatio.fi/fi/kartano/esittely

Koneen Säätiö tukee humanistista, taiteellista, yhteiskuntatieteellistä ja ympäristöntutkimusta sekä taidetta ja kulttuuria. •

VILLA KARO BENINISSÄ

Villa Karon ystävät ry myöntää suomalaisille taiteilijoille ja kulttuurintutkijoille vuosittain 30 työskentelystipendiä. Stipendien pituus on viidestä viikosta kolmeen kuukauteen. **Kevätkauden 2013 (1.1–31.5) hakuuika päättyy 15. syyskuuta.**

Stipendihakemuksessa on tärkeintä työsuunnitelma, jonka tulisi mieluusti liittyä

jollain tavalla Afrikkaan ja sen kulttuuriin. Stipendihakemukset voi toimittaa Villa Karon ystävien toimistoon myös sähköpostitse. Liitteet tulee lähettää postitse.

Elinolosuhteista Beninissä ja Villa Karossa kerrotaan Villa Karon ABC-kirjassa, jota on tilattavissa Villa Karon ystävien Helsingin toimistosta 15 euron hintaan.

Hakulomake ja lisätietoa löytyy Villa Karon ystävien Internet-sivuilta www.villa-karo.org •

TOIMISTO ON LOMALLA HEINÄKUUN.
HYVÄÄ JA AURINKOISTA KESÄÄ!